

Predicting Marital Instability Based on Spiritual/Religious Perfectionism, Communication Pattern and Pursuing/Distancing in Couples

Shahaboddin Abdollahi , Gholam Reza Sanagouye-Moharer* , Seyede Bahareh Mirfathi- Bazkiae ,
Mahdieh Mohammadi-Gisaki , Narges Khatoun Rahimi , Mojtaba Alizadeh ,
Mahdis Galeshi-Aliabadi , Maryam Tarogh-Tayeb

Department of Psychology, Zahedan Branch, Islamic Azad University, Zahedan, Iran.

*Correspondence should be addressed to Dr. Gholam Reza Sanagouye-Moharer; Email: r.sanagoo@iau.ac.ir

Article Info

Received: Nov 6, 2023

Received in revised form:

Mar 11, 2024

Accepted: May 14, 2024

Available Online: Dec 22, 2025

Keywords:

Couples

Communication

Marital instability

Pursuing/distancing

Spiritual/religious perfectionism

Abstract

Background and Objective: The stability of marriage is considered one of the most important indicators of optimal performance in family and married life, and the instability of marriage has countless destructive effects on the psychological health of each couple. Therefore, this research was conducted with the aim of investigating the predictive role of spiritual/religious perfectionism, communication pattern and pursuing/distancing in marital instability of couples.

Methods: The present study was descriptive-correlational. The statistical population of the research included all married students living in the married dormitories of Tehran University in 2023, out of whom 360 were selected by simple random sampling and completed the questionnaires of Edwards' marital instability index, Besharat's spiritual/religious perfectionism scale, Sullaway and Christensen's communication patterns questionnaire, and Bernstein's pursuing-distancing scale. Pearson's correlation coefficient and stepwise multiple regression were used for data analysis. In this research, all ethical considerations were observed and the authors of the article did not report any conflicts of interest.

Results: The results showed a meaningful negative correlation between pursuing ($r=-0.16$), spiritual/religious perfectionism ($r=-0.31$), and communication pattern ($r=-0.48$) and marriage instability, and a significant positive correlation between distancing ($r=0.32$) and marriage instability. Also, the regression analysis revealed that 56% of the variance in marital instability can be explained based on the variables of spiritual/religious perfectionism, communication pattern, and distancing.

Conclusion: It can be concluded that the more coherent the couples' spiritual/religious perfectionism and the higher their ability to communicate and pursue, the more stable their married life will be.

 <https://doi.org/10.22037/jrrh.v11i4.43823>

Please cite this article as: Abdollahi Sh, Sanagouye-Moharer GhR, Mirfathi- Bazkiae SB, Mohammadi-Gisaki M, Rahimi NK, Alizadeh M, Galeshi-Aliabadi M, Tarogh-Tayeb M. Predicting Marital Instability based on Spiritual/Religious Perfectionism, Communication Pattern and Pursuing/Distancing in Couples. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2025;11(4):48-61. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v11i4.43823>

Summary

Background and Objective

Maintaining marital relationships is an important issue, and the stability of marriage, as the foundation of a healthy family, creates a suitable environment for its growth and effectiveness (1). A stable marriage helps improve the emotional and cognitive states of couples in order to strengthen the relationship and satisfy many psychological and physical needs (3). In contrast, marital instability leads couples to divorce (4) highlighting the need to identify factors related to marital stability (6). A look at the verses of the Holy Quran also shows that the concept of family and the stability of relationships have a special place in Islamic culture (7). However, recent studies have found the importance of religious beliefs and practices in family-related factors, including spiritual/religious perfectionism (9). Spiritual/religious perfectionism not only provides the basis for experiences that give meaning and purpose to life and establish a transcendent relationship between man and him/herself, God, and others, but also increases the ability to adapt to the challenges of married life by strengthening and sustaining positive emotions in couples (9). Findings also show that lack of effective communication can lead to higher levels of marital conflict (8, 9), and when spouses are unable to communicate constructively, stressful life events become a factor in increasing marital instability and ultimately, divorce (15). On the other hand, having a stable marital relationship requires striking a balance between two needs: intimate relationship and personal independence. If these two needs are not balanced, it often causes pursuing/distancing conflict (18). When problems arise in their marriage, companionate people tend to share their thoughts and feelings with their spouse, but when they find that their partner needs more space and solitude, they feel rejected and hurt. In contrast, an avoidant person seeks physical and emotional distance and tends to end the relationship abruptly when the relationship becomes too difficult for them (19). By acknowledging the above and the statistics indicating the increase in marital problems and divorce in society in the last decade, the importance of conducting this study becomes clear. Therefore, this research was conducted with the aim of investigating the predictive role of spiritual/religious perfectionism, communication

pattern and pursuing/distancing in marital instability in couples.

Methods

In order to comply with research ethics, in addition to explaining the purpose of the study, the participants were given the right to withdraw from the study if they do not wish to continue participating and the necessary explanations were provided to them about avoiding any psychological and physical harm, financial matters, avoiding discrimination, confidentiality of personal and identity information and data analysis in general.

The present study was descriptive-correlational. The statistical population of the study was all married students living in the married dormitories of Tehran University in 2023, out of whom 360 were selected by simple random sampling. They completed Edwards' marital instability index, Besharat's spiritual/religious perfectionism scale, Sullaway and Christensen's communication patterns questionnaire, and Bernstein's pursuing-distancing scale. Pearson's correlation coefficient and stepwise multiple regression were used for data analysis. In this research, all ethical issues were observed and the authors of the article reported no conflict of interest.

Results

The results pointed to the negative meaningful correlation of pursuing ($r=-0.16$), spiritual/religious perfectionism ($r=-0.31$), and communication pattern ($r=-0.48$) with marriage instability and there is meaning, but a positive and significant correlation between distancing ($r=0.32$) and marriage instability. Also, the results of regression analysis revealed that 56% of the variance in marital instability can be explained by the variables of spiritual/religious perfectionism, communication pattern and distancing.

Conclusion

The first finding of the study showed that spiritual/religious perfectionism is significantly correlated with marital instability. This result is in line with the findings of Jenkins et al. (28), and Koenig (29). In explanation, it can be stated that spiritual/religious perfectionism, at any level and extent that is achieved for an individual, can contribute to mental health by inducing positive psychological states. When an individual enjoys psychological and emotional balance, these positive psychological states are transferred from individual life to marital life and can act as an effective factor in marital stability and stability in

marital relationships. Another finding of the study, consistent with the results of Park et al. (14), and Shrout et al. (15), showed that the communication pattern has a significant correlation with marital instability. In summary, it can be concluded that effective and healthy communication strengthens the foundations of marital life. Without constructive communication, it is impossible to create a facilitating relationship that can bring about changes in values, attitudes, feelings, knowledge, beliefs, and ultimately habits. Good communication can improve relationships and increase trust and support between couples. Ineffective communication can also weaken bonds. The last study finding, consistent with the results of Mahdavianfard et al. (18), and Abbaszadeh et al. (27), showed a negative and significant relationship between companionship and marital instability, and a positive and significant relationship between avoidance and marital instability. In explaining this finding, it can be said that a partner who is companionate seeks to increase healthy marital relationships when facing marital problems, and when conflict arises, they tend to share their thoughts and feelings. On the other hand, an avoidant partner seeks to distance themselves from their partner. Since these people tend to be self-reliant, they are unable to properly manage the relationship when faced with marital conflicts, by working hard and engaging in activities outside of the marital relationship, and as a result, they tend to end the relationship abruptly. Finally, limitations and research suggestions were presented.

Acknowledgements

The authors of the article would like to thank the participants and the dormitory officials of the University of Tehran for their supportive cooperation in doing the research.

Ethical considerations

According to the authors of the article, the Behravan Rehabilitation Center in Zahedan reviewed this research with reference to letter number 43/B/2023 dated Saturday, 3 June 2023 and determined that it complies with the principles of ethics in biomedical research.

Funding

According to the authors, this research received no specific grant from any funding agency and was conducted at the authors' personal expense.

Conflict of interest

No conflicts of interest were reported.

Authors' contribution

Preparation and writing of the methods section: First author; Designing the title and supervising its implementation, as well as writing the abstract and final editing of the article: Second author; Data analysis: Third to fifth authors; Writing the introduction and stating the research problem: Sixth and seventh authors; And data collection: seventh and eighth authors.

التنبؤ بتوتر العلاقة الزوجية بناء على النزعة الكمالية الروحية/الدينية، والنمط التواصلي والميل إلى التقارب/النفور بين الزوجين

شهاب الدين عبداهي^{id}، غلامرضا ثناجوی محرر^{id}، سيده بهاره ميرفتحی بازکیائی^{id}، مهديه محمدي جيسكي^{id}، نرجس خاتون رحيمي^{id}، مجتبی علیزاده^{id}، مهديس جاليشي علي آبادي^{id}، مريم طارق طيب^{id}

قسم علم النفس، فرع زاهدان، جامعة آزاد الإسلامية، زاهدان، إيران.

* المراسلات الموجهة إلى الدكتور غلامرضا ثناجوی محرر؛ البريد الإلكتروني: r.sanagoo@iau.ac.ir

معلومات المادة

الوصول: ٢١ ربيع الثاني ١٤٤٥
 وصول النص النهائي: ٣٠ شعبان ١٤٤٥
 القبول: ٥ ذي القعدة ١٤٤٥
 النشر الإلكتروني: ١ رجب ١٤٤٧

الكلمات الرئيسية:

نمط التواصل
 عدم الاستقرار في الزواج
 الزوجان
 النزعة الكمالية الروحية/الدينية
 الميل إلى التقارب/النفور

الملخص

خلفية البحث وأهدافه: يعتبر دوام الزواج وقوامه من أهم العوامل المؤثرة على التعامل الزوجي القويم لدى الأسرة ودليل على سلامة الحياة الزوجية؛ وفي المقابل التوتر في العلاقة الزوجية من أهم آفات هذه الحياة إذ تنخر عُش الزوجية وتهدد كيان الأسرة والسلامة النفسية لدى كلا الزوجين. لهذا تسعى هذه الدراسة من خلال تحليل التنبؤ بسلوك النزعة الكمالية الروحية/الدينية، والنمط التواصلي والميل إلى التقارب/النفور بين الزوجين أن تقوم بدراسة موسعة لأسباب التوتر في الحياة الزوجية وانعدام الاستقرار فيها.

منهجية البحث: اعتمدت الدراسة على المنهج الوصفي-الإرنباطي. اما المجتمع الإحصائي فقد شمل جميع الطلاب المتزوجين القاطنين في الحي الجامعي للمتزوجين لجامعة طهران في عام ٢٠٢٣م. فقد اختير ٣٦٠ مشاركاً من بينهم عبر منهج أخذ العينات العشوائية وأجابوا على استبيان عدم الاستقرار في الزواج (ادواردز والزملاء)، والنزعة الكمالية الروحية/الدينية، والنمط التواصلي، ونزعة التقارب/النفور. ولتحليل المعطيات استفاد الباحثون من منهج معامل ارتباط بيرسون والإنحدار الخطي المتعدد عبر مراحل متعددة. يُذكر أنه قد تمت مراعاة جميع الموارد الأخلاقية في هذا البحث وإضافة إلى ذلك فإنّ مؤلفي البحث لم يشيروا إلى أيّ تضارب في المصالح.

المعطيات: اظهرت النتائج أن وجود تضامن سلبي وذو دلالة إحصائية بين كل من الميل إلى الأنياس ($T=-0.16$)، والنزعة الكمالية الروحية/الدينية ($T=-0.31$)، والنمط التواصلي ($T=-0.48$)، والتوتر في الزواج؛ كما كانت علاقة إيجابية وذات دلالة إحصائية واضحة بين النزعة الإعتزال ($T=0.32$) وعدم الاستقرار في الزواج. كما أظهر تحليل الإنحدار المتعدد وجود ٥٦% من حالة التباين في عدم استقرار الزواج ناجم عن متغيرات مثل النزعة الكمالية الروحية/الدينية، ونمط التواصل والنزعة إلى الابتعاد عن الآخر، وهي حالات كان يمكن التنبؤ بها.

الاستنتاج: بناء على نتائج البحث كلما كان الزوجين أكثر إنسجاما في النزعة الكمالية الروحية/الدينية، إرتفعت لديهما القدرة على إنشاء التواصل والإستئناس والتقرب إلى الآخر؛ وهي حالات تعزز أواصر الحياة الزوجية.

يتم استناد المقالة على الترتيب التالي:

Abdollahi Sh, Sanagouye-Moharer GhR, Mirfathi-Bazkiaie SB, Mohammadi-Gisaki M, Rahimi NKh, Alizadeh M, Galeshi-Aliabadi M, Tarogh-Tayeb M. Predicting Marital Instability based on Spiritual/Religious Perfectionism, Communication Pattern and Pursuing/Distancing in Couples. Journal of Pizhühish dar dīn va salāmat. 2025;11(4):48-61. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v11i4.43823>

پیش‌بینی بی‌ثباتی ازدواج بر مبنای کمال‌گرایی معنوی / مذهبی، الگوی ارتباطی و همدم‌طلبی / دوری‌گزینی در زوجین

شهاب‌الدین عبدالهی^{ID}، غلامرضا ثناگوی محرر^{ID*}، سیده بهاره میرفتحی بازکیائی^{ID}، مهدیه محمدی گیسکی^{ID}،
 نرگس خاتون رحیمی^{ID}، مجتبی علیزاده^{ID}، مهدیس گالشی علی‌آبادی^{ID}، مریم طارق طیب^{ID}

گروه روان‌شناسی، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران.

*مکاتبات خطاب به دکتر غلامرضا ثناگوی محرر؛ رایانامه: [s.anagoo@iau.ac.ir](mailto:sanagoo@iau.ac.ir)

اطلاعات مقاله

دریافت: ۱۵ آبان ۱۴۰۲

دریافت متن نهایی: ۲۱ اسفند ۱۴۰۲

پذیرش: ۲۵ اردیبهشت ۱۴۰۳

نشر الکترونیکی: ۱ دی ۱۴۰۴

چکیده

سابقه و هدف: پایداری ازدواج از مهم‌ترین نشان‌دهنده‌های عملکرد مطلوب خانواده و زندگی زناشویی تلقی می‌شود و بی‌ثباتی ازدواج تأثیرات مخرب بی‌شماری بر سلامت روان‌شناختی هر یک از زوجین دارد. از این‌رو، این پژوهش با هدف بررسی نقش پیش‌بینی‌کنندگی کمال‌گرایی معنوی / مذهبی، الگوی ارتباطی و همدم‌طلبی / دوری‌گزینی با بی‌ثباتی ازدواج در زوجین انجام شد.

روش کار: روش پژوهش حاضر توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش تمامی دانشجویان متأهل ساکن در خوابگاه‌های متأهلی دانشگاه تهران در سال ۱۴۰۲ بودند که ۳۶۰ نفر از آنان به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند و پرسش‌نامه‌های بی‌ثباتی ازدواج، کمال‌گرایی معنوی / مذهبی، الگوی ارتباطی و همدم‌طلبی / دوری‌گزینی را تکمیل کردند. برای تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه گام‌به‌گام استفاده شد. در این پژوهش همه اصول اخلاقی رعایت شده است و مؤلفان مقاله تضاد منافی گزارش نکرده‌اند.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد بین همدم‌طلبی ($r^2=0/16$)، کمال‌گرایی معنوی / مذهبی ($r^2=0/31$) و الگوی ارتباطی ($r^2=0/48$) با بی‌ثباتی ازدواج همبستگی منفی و معنادار و بین دوری‌گزینی ($r^2=0/32$) با بی‌ثباتی ازدواج همبستگی مثبت و معناداری وجود داشت. همچنین، تحلیل رگرسیون آشکار کرد که ۵۶٪ از واریانس بی‌ثباتی ازدواج بر مبنای متغیرهای کمال‌گرایی معنوی / مذهبی، الگوی ارتباطی و دوری‌گزینی قابل تبیین است.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های پژوهش، هرچه زوجین کمال‌گرایی معنوی / مذهبی منسجم‌تری داشته باشند و توانایی آنان در برقراری ارتباط و همدم‌طلبی بالاتر باشد، زندگی مشترکشان از ثبات بیشتری برخوردار خواهد بود.

استناد مقاله به این صورت است:

Abdollahi Sh, Sanagouye-Moharer GhR, Mirfathi-Bazkiaie SB, Mohammadi-Gisaki M, Rahimi NKh, Alizadeh M, Galeshi-Aliabadi M, Tarogh-Tayeb M. Predicting Marital Instability based on Spiritual/Religious Perfectionism, Communication Pattern and Pursuing/Distancing in Couples. Journal of Pizhuhish dar din va salamat. 2025;11(4):48-61. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v11i4.43823>

مقدمه

ازدواج^۱ به‌عنوان یکی از مهم‌ترین رسوم اجتماعی برای دستیابی به نیازهای عاطفی، روانی و اجتماعی تأییدشده همگان است که بنیان نظام جامع‌تر خانواده را پی‌ریزی می‌کند (۱). حفظ روابط عاطفی پایدار در زندگی زناشویی از مهم‌ترین مسائل حوزه خانواده محسوب می‌شود و پایداری ازدواج^۲ به‌عنوان سنگ بنای خانواده سالم و رشدیافته، زمینه‌ساز محیطی مناسب برای رشد فرزندان و کارآمدی نظام خانواده به شمار می‌رود (۲).

ازدواج پایدار و باثبات به بهبود حالات عاطفی و شناختی هر یک از زوجین در جهت تقویت رابطه کمک می‌کند و موجب ارضای بسیاری از نیازهای روانی و جسمانی می‌شود (۳، ۴). در سوی مقابل، بی‌ثباتی ازدواج، زوجین را به سمت فاصله‌گرفتن روانی و طلاق سوق می‌دهد (۵). این امر ضرورت شناسایی عوامل مرتبط با پایداری زندگی زناشویی را نمایان می‌سازد؛ زیرا در سایه شناخت عوامل و پیش‌بینی‌های ثبات خانواده به‌ویژه پایداری روابط زناشویی، می‌توان خانواده سالم و جامعه بهنجار را انتظار داشت (۶).

نگاهی به آیات قرآن کریم مانند آیه ۲۱ سوره روم، آیه ۲۳۵ سوره بقره و آیه ۷۸ سوره هود نشان می‌دهد که مفهوم ازدواج، خانواده و پایداری روابط در فرهنگ دینی و اسلامی جایگاه قابل توجهی را به خود اختصاص داده است (۷). با این حال، اخیراً مطالعات در جهت عوامل مرتبط با پایداری ازدواج و ارتباطات زناشویی، اهمیت باورها و اعمال مذهبی را مد نظر قرار داده است (۸). از جمله سازه‌های مرتبط با معنویت که از تعیین‌کننده‌های سازگاری و موفقیت در روابط زوجین به شمار می‌رود، کمال‌گرایی معنوی/ مذهبی^۳ است (۹).

این نوع کمال‌گرایی به تمایل و تلاش برای تحقق معیارهای متعالی معنوی/ مذهبی اشاره دارد و ماهیت صرفاً بهنجار، سالم، مثبت و متعالی، آن را از آلودگی و امتزاج ویژگی‌های آسیب‌شناختی سایر انواع و اقسام کمال‌گرایی‌های منفی مصون نگاه می‌دارد (۱۰). کمال‌گرایی معنوی/ مذهبی نه‌تنها زمینه را برای تجربه‌هایی فراهم می‌کند که به زندگی معنا، ارزش و هدف می‌دهند و بین انسان با خود، خدا و دیگران رابطه‌ای متعالی برقرار می‌سازند، بلکه با تقویت و تداوم

احساسات مثبت در زوجین، قدرت سازش با چالش‌های زندگی زناشویی را افزایش می‌دهد (۹). سلطانی و همکاران طی پژوهشی دریافته‌اند که متغیرهای کمال‌گرایی خودمحور و کمال‌گرایی معنوی/ مذهبی عوامل مهم پیش‌بینی‌کننده رضایت زناشویی هستند و ۱۲٪ از واریانس آن را تبیین می‌کنند (۱۱). همچنین، یافته پژوهش بشارت و همکاران نشان می‌دهد که به‌ترتیب سلامت معنوی ۳۹٪ و کمال‌گرایی معنوی/ مذهبی توان تبیین ۲۱٪ از واریانس سازگاری زناشویی را در میان زوجین متأهل از جمعیت عمومی شهر تهران دارند (۱۲).

بیشتر پژوهش‌ها در سال‌های اخیر مؤید این است که نبود ارتباط^۴ و گفت‌وگوی مؤثر می‌تواند موجب سطح بالاتری از تعارض زناشویی شود و خطر پیش‌روی مشکلات زناشویی را افزایش دهد. درواقع، استفاده از تجربه‌های زوجین موفق درباره ارتباط سازنده و مؤثر می‌تواند الهام‌بخش و الگوی کارآمدی برای افزایش صمیمیت و ثبات زناشویی شود (۱۳). مشکلات ارتباطی روابط زوج‌های درمانده را مشخص می‌سازد و ظاهراً مشکلات تجربه‌شده قبلی را تشدید می‌کند و زمانی که همسران قادر به برقراری ارتباط سالم و سازنده نباشند، رخدادهای تنش‌زای زندگی مشترک عاملی برای افزایش تعارضات زناشویی، بی‌ثباتی ازدواج و درنهایت، پایان دادن به زندگی زناشویی می‌گردد (۱۵). در این زمینه یافته پژوهش باصری و انوم^۵ حاکی از این است که الگوی ارتباطی در زوجین دارای گرایش‌های مذهبی یکی از عوامل اصلی در کاهش طلاق است (۱۶). نظامی و همکاران نیز طی مطالعه کیفی تدوین الگوی مفهومی ازدواج پایدار، الگوی ارتباطی را در کنار ویژگی‌های شخصیتی، خانوادگی و گرایش‌های مذهبی عوامل مؤثر در ثبات زناشویی معرفی کرده‌اند (۱۷).

داشتن رابطه زناشویی پایدار و بانشاط مستلزم برقراری تعادل بین دو نیاز طبیعی، داشتن رابطه صمیمی و استقلال شخصی زوجین در عین حفظ چارچوب نظام خانوادگی است. چنانچه بین این دو نیاز تعادل برقرار نباشد، اغلب موجب ایجاد کشمکش حاصل از همدم‌طلبی/ دوری‌گزینی^۶ می‌شود (۱۸). هنگام بروز مشکلات در زندگی زناشویی، افراد همدم‌طلب تمایل دارند که افکار و احساسات خود را با همسر به اشتراک بگذارند، اما هنگامی که درمی‌یابند شریک زندگی‌شان نیاز به

^۴ relationship

^۵ Basri & Anom

^۶ pursuing/distancing

^۱ marriage

^۲ marriage stability

^۳ spiritual/religious perfectionism

خوابگاه‌های متأهلی دانشگاه تهران در سال تحصیلی ۰۲-۱۴۰۱ بودند. نمونه آماری با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی ساده و با توجه به فرمول پیشنهادی تاباچنیک و فیدل^۱ (۲۲) به حجم ۴۰۰ دانشجوی متأهل مرد و زن از میان ۸۴۰ دانشجوی ساکن در خوابگاه متأهلان دانشگاه تهران انتخاب شد.

ابتدا هماهنگی لازم با مسئولان و مدیریت خوابگاه‌های دانشگاه تهران به عمل آمد و به شیوه تصادفی از میان خوابگاه‌های مذکور تعداد ۳۰ خوابگاه انتخاب و سپس، با کمک مسئولان فهرست دانشجویان متأهل ساکن در خوابگاه‌های متأهلی این دانشگاه تهیه شد و از آنجا که هر یک از زنان و مردان به‌تنهایی به ابزارها پاسخ می‌دادند، به هر یک از اعضای جامعه شماره‌ای اختصاص یافت. سپس از میان شماره‌های موجود با استفاده از روش قرعه‌کشی، اعضای گروه نمونه شناسایی شد و در روزهایی که با مسئولان خوابگاهی هماهنگ و مشخص شده بود، با مراجعه به افرادی که شرایط ورود به پژوهش را داشتند و مایل به همکاری بودند، ضمن دادن توضیحات درباره اهداف پژوهش، نحوه اجرای آزمون، چگونگی پاسخ‌گویی به پرسش‌نامه‌ها و حفظ اطلاعات هویتی و بالینی افراد نمونه و نحوه نشر نتایج، در همان خوابگاهی که مراجعه شده بود، پرسش‌نامه‌ها تحویل و پس از پاسخ‌گویی از همکاری افراد قدردانی و پاسخ‌نامه و پرسش‌نامه جمع‌آوری شد. ۴۰ پرسش‌نامه به‌دلیل نقص در پاسخ‌گویی از بررسی کنار گذاشته شد و درنهایت پرسش‌نامه ۳۶۰ آزمون (۱۸۰ مرد و ۱۸۰ زن) تحلیل شد. برای گردآوری داده‌ها نیز از پرسش‌نامه‌های زیر استفاده شد:

پرسش‌نامه بی‌ثباتی ازدواج^۲: ادواردز^۳ و همکاران این ابزار خودگزارش‌دهی را در سال ۱۹۸۷ به‌منظور ارزیابی میزان ثبات و پایداری ازدواج تدوین کرده‌اند. این ابزار ۱۴ سؤال دارد که در طیف لیکرت چهاردرجه‌ای (گزینه هرگز ۱ نمره تا خیلی اوقات ۴ نمره) نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمرات اکتسابی بین ۱۴ تا ۵۶ در نوسان است و کسب نمره بالاتر نشان‌دهنده بی‌ثباتی ازدواج بالاتر است؛ بدین صورت که نمره اکتسابی ۱۴ تا ۲۷ بی‌ثباتی ازدواج پایین، نمره ۲۹ تا ۴۲ بی‌ثباتی ازدواج متوسط و نمره ۴۳ تا ۵۶ بی‌ثباتی ازدواج بیشتر را نشان می‌دهد. سازندگان ابزار همسانی درونی آن را با ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۹۳ گزارش کرده‌اند (۲۳). در

فضا و تنهایی بیشتری دارد، احساس طردشدگی و آسیب‌دیدگی می‌کند. درمقابل، فرد دوری‌گزین به‌دنبال داشتن فاصله فیزیکی و احساسی است و زمانی که روابط برایش بیش از حد دشوار گردد، تمایل دارد به‌طور ناگهانی به رابطه پایان دهد (۱۹).

از یک سو، با توجه به رشد هم‌زمان وضعیت تحصیلی، شغلی و آمارهای طلاق، بیشتر مطالعات پیشین به بررسی نقش اطلاعات جمعیت‌شناختی (مانند تحصیل و اشتغال زن و شوهر) در بی‌ثباتی ازدواج و احتمال وقوع طلاق پرداخته‌اند و این امر موجب توجه اندک محققان به عوامل درون‌فردی و معنوی زوجین در این زمینه شده است (۲۰). از سوی دیگر، به نظر می‌رسد آشفتگی رابطه حتی در زوجین با تحصیلات دانشگاهی، در اکثر جوامع مانند ایران مشکلی عمومی است. بر این اساس باید تحقیقات بنیادی و کاربردی بیشتری برای پیشگیری و مداخله جهت افزایش سازگاری و ثبات زناشویی صورت گیرد تا از پیامدهای نامطلوب روانی - اجتماعی تعارضات و بی‌ثباتی زناشویی و درنهایت طلاق کاسته شود (۲۱). با توجه به اهمیت موضوع و نظر به اینکه شناسایی و تبیین پویایی‌های روابط زناشویی و متغیرهای پیش‌بین پایداری در ازدواج به دلایل نظری و بالینی برای زوجین و جامعه حائز اهمیت است، ضرورت تدوین و آزمون الگوهای نظری که در آن به رویکردهای نظری متعدد توجه شده باشد، روشن می‌گردد. از این رو، پژوهش حاضر با هدف پاسخ‌دهی به این سؤال طراحی و اجرا شده است که آیا پایداری ازدواج بر اساس کمال‌گرایی معنوی/ مذهبی، الگوهای ارتباطی و همدم‌طلبی/ دوری‌گزینی در زوجین قابل پیش‌بینی است؟

روش کار

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: به‌منظور رعایت اخلاق پژوهش، علاوه بر توضیح درباره هدف پژوهش، به افراد در زمینه رضایت آگاهانه و حفظ حریم خصوصی و رازداری، حق خروج از پژوهش در صورت تمایل نداشتن به ادامه مشارکت، اجتناب از هرگونه آسیب روانی، جسمانی و مالی به مشارکت‌کنندگان، اجتناب از تبعیض، استثمار نکردن و ضرر ندیدن از مشارکت در پژوهش، محرمانه‌ماندن اطلاعات فردی - هویتی و تحلیل داده‌ها به‌صورت کلی و بدون ذکر مشخصات فردی توضیحات لازم داده شد.

پژوهش حاضر از نوع توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش تمامی دانشجویان متأهل ساکن در

^۱ Tabachenik & Feidel

^۲ marital instability index

^۳ Edwards

به‌ترتیب کسب نمره بالاتر از میانگین در عامل دوری‌گزینی نشان‌دهنده دوری‌گزینی و همدم‌طلبی فرد در روابط زناشویی است. سازندگان ابزار ضریب آلفای کرونباخ آن را مطلوب گزارش کرده‌اند. در ایران ضریب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه برای همدم‌طلبی ۰/۵۹ و برای دوری‌گزینی ۰/۵۴ گزارش شده است (۲۷). در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه برای همدم‌طلبی ۰/۶۸ و برای دوری‌گزینی ۰/۶۱ محاسبه شد.

برای تحلیل داده‌ها علاوه بر آماره‌های توصیفی (فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و ضریب همبستگی پیرسون، از رگرسیون چندگانه به‌روش گام‌به‌گام استفاده شد.

یافته‌ها

اعضای نمونه در میانگین سنی ۳۳/۱۴ (و ۵/۱۶) قرار داشتند. ۵۹٪ (۲۱۱ نفر) در مقطع فوق لیسانس، ۲۴٪ (۸۵ نفر) در مقطع دکتری تخصصی و ۱۷٪ (۶۴ نفر) در مقطع لیسانس مشغول به تحصیل بودند. طول مدت زندگی مشترک در ۳۸٪ (۱۳۸ نفر) ۳ سال و کمتر، ۳۵٪ (۱۲۵ نفر) ۴ تا ۶ سال و ۲۷٪ (۹۷ نفر) ۷ سال و بیشتر گزارش شد. میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش در جدول ۱ گزارش شده است.

جهت تعیین سهم هر یک از متغیرهای پژوهش در پیش‌بینی بی‌ثباتی ازدواج از رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شد. پیش از اجرای تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام مفروضه‌های آن بررسی شد. به‌منظور بررسی طبیعی بودن توزیع متغیرها از مقادیر کجی^۶ و کشیدگی^۷ استفاده شد؛ که داده‌ها نشان داد مقدار کجی متغیرها در دامنه^۸ ۰/۱۱- تا ۰/۳۰ و کشیدگی متغیرها در دامنه^۹ ۰/۱۸- تا ۰/۷۲ قرار داشت. با توجه به اینکه دامنه^{۱۰} ۲+ تا ۲- برای توزیع بهنجار قابل قبول است، پیش‌فرض طبیعی بودن تأیید شد (جدول ۱).

شاخص دوربین - واتسون^۸ برابر با ۱/۸۷ به دست آمد؛ که نشان‌دهنده استقلال خطاها است. علاوه‌براین، شاخص نبود هم‌خطی چندگانه^۹ از طریق بررسی شاخص تورم واریانس^{۱۰} بررسی شد و نتایج نشان داد که مقادیر این شاخص برای همدم‌طلبی ۱/۷۳، دوری‌گزینی ۲/۳۴، کمال‌گرایی معنوی/

ایران نوزوی و همکاران (۲۴) ضریب آلفای کرونباخ این ابزار را ۰/۸۷ محاسبه کرده‌اند. در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه ۰/۷۹ محاسبه شد.

پرسش‌نامه کمال‌گرایی معنوی / مذهبی^۱: بشارت این ابزار خودگزارش‌دهی را در سال ۱۳۹۷ به‌منظور سنجش سطح کمال‌گرایی معنوی / مذهبی تدوین کرده است. این ابزار ۱۴ سؤال دارد که در طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای (گزینه خفلی کم با نمره ۱ تا تقریباً همیشه با نمره ۵) نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمرات اکتسابی بین ۱۴ تا ۷۰ است و نمرات بالاتر بیانگر کمال‌گرایی معنوی / مذهبی بیشتر فرد است. سازنده ابزار همسانی درونی ابزار را با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ تا ۰/۹۱ و پایایی بازآزمایی آن را ۰/۷۳ گزارش کرده است (۱۰، ۹). در پژوهش حاضر نیز، ضریب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه ۰/۶۹ محاسبه شد.

پرسش‌نامه الگوهای ارتباطی^۲: سلاوی و کریستنسن^۳ این ابزار خودگزارش‌دهی را در سال ۱۹۸۳ به‌منظور سنجش ارتباطات زوجین تدوین کرده‌اند. این ابزار ۳۵ سؤال و ۳ زیرمقیاس ارتباط سازنده متقابل، ارتباط توقع / کناره‌گیری و ارتباط اجتنابی متقابل دارد که در طیف لیکرت ۹ درجه‌ای (گزینه اصلاً امکان ندارد با نمره ۱ تا خفلی امکان دارد با نمره ۹) نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمرات اکتسابی بین ۳۵ تا ۳۱۵ است و نمرات پایین‌تر بیانگر الگوی ارتباطی کارآمدتر فرد است. سازندگان ابزار همسانی درونی را با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۵۰ تا ۰/۷۸ گزارش کرده‌اند (۲۵). در ایران مقدس‌علی و همکاران (۲۶) ضریب آلفای کرونباخ کل ابزار را ۰/۸۹ گزارش کرده‌اند. در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه ۰/۷۷ محاسبه شد.

پرسش‌نامه همدم‌طلبی / دوری‌گزینی^۴: برنشتاین^۵ و همکاران این ابزار خودگزارش‌دهی را در سال ۱۹۸۵ به‌منظور سنجش همدم‌طلبی / دوری‌گزینی در روابط بین اشخاص تدوین کرده‌اند. این ابزار دارای ۸۰ سؤال با دو گزینه بلی (با امتیاز ۱) و خیر (با امتیاز صفر) است. ۴۱ سؤال اول مربوط به دوری‌گزینی و ۳۹ سؤال بعدی مربوط به همدم‌طلبی است. دامنه نمرات اکتسابی در عامل دوری‌گزینی بین صفر تا ۴۱ و در عامل همدم‌طلبی بین صفر تا ۳۹ در نوسان است و

⁶ skewness

⁷ kurtosis

⁸ Durbin-Watson

⁹ multicollinearity

¹⁰ variance inflation factor

¹ spiritual/religious perfectionism scale

² communication patterns questionnaire

³ Sullaway & Christensen

⁴ pursuing-distancing scale

⁵ Bernstein

رگرسیون استفاده کرد. جدول ۲ ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

مذهبی ۱/۲۴ و الگوی ارتباطی ۱/۹۱ کمتر از ۱۰ بود و این بیانگر نبود هم‌خطی چندگانه است. با توجه به تأییدشدن این پیش‌فرض‌ها می‌توان از

جدول (۱) آماره‌های توصیفی و بررسی طبیعی‌بودن توزیع نمره‌های متغیرهای پژوهش

متغیر پژوهش	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	ضریب تحمل	تورم واریانس
بی‌ثباتی ازدواج	۳۴/۱۴	۵/۱۶	-۰/۲۳۱	۰/۶۹۴	-	-
همدم‌طلبی	۴۱/۱۳	۳/۱۷	-۰/۱۱۳	۰/۷۲۹	۰/۵۷۶	۱/۷۳۷
دوری‌گزینی	۴۸/۵۱	۴/۹۳	-۰/۲۸۶	۰/۵۴۱	۰/۴۲۶	۲/۳۴۵
کمال‌گرایی معنوی / مذهبی	۶۲/۹۶	۷/۱۲	-۰/۲۳۰	۰/۴۳۵	۰/۸۰۷	۱/۲۴۰
الگوی ارتباطی (نمره کل)	۹۵/۰۱	۹/۳۳	۰/۱۹۷	-۰/۷۱۹	۰/۵۲۲	۱/۹۱۶
ارتباط سازنده متقابل	۲۹/۰۱	۲/۴۲	۰/۳۰۵	-۰/۶۱۲	۰/۴۷۷	۱/۶۳۴
ارتباط توقع / کناره‌گیری	۳۴/۱۶	۳/۷۶	۰/۲۱۴	-۰/۱۸۶	۰/۶۷۱	۱/۴۱۹
ارتباط اجتنابی متقابل	۳۱/۸۴	۳/۱۵	۰/۲۱۹	-۰/۷۲۲	۰/۵۳۶	۱/۸۶۶

جدول (۲) ماتریس همبستگی متغیرهای مورد مطالعه

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱- بی‌ثباتی ازدواج	۱							
۲- همدم‌طلبی	۰/۱۶۱**	۱						
۳- دوری‌گزینی	۰/۳۲۵**	-۰/۵۳۳**	۱					
۴- کمال‌گرایی معنوی / مذهبی	-۰/۳۱۲**	۰/۱۹۵**	-۰/۲۱۴**	۱				
۵- الگوی ارتباطی کلی	-۰/۴۸۹**	۰/۲۸۷**	-۰/۳۹۱**	۰/۴۱۸**	۱			
۶- ارتباط سازنده متقابل	-۰/۳۱۱**	۰/۱۰۳**	-۰/۲۶۵**	۰/۳۰۱**	۰/۵۰۸**	۱		
۷- ارتباط توقع / کناره‌گیری	۰/۲۴۱**	-۰/۱۲۱**	۰/۳۴۱**	-۰/۱۱۷**	-۰/۳۴۰**	-۰/۳۲۶**	۱	
۸- ارتباط اجتنابی متقابل	۰/۳۱۸**	-۰/۲۱۴**	۰/۴۰۴**	-۰/۱۲۹**	-۰/۴۰۹**	-۰/۴۱۲**	۰/۲۱۳**	۱

$P < 0.05^{**}$

ازدواج را به‌طور معناداری پیش‌بینی کرد ($Beta = 0.71$). در گام دوم، کمال‌گرایی معنوی / مذهبی ($Beta = 0.63$ ، $R^2 = 0.55$ ، $F = 255/98$ و $P < 0.009$) و الگوی ارتباطی ($Beta = 0.62$ ، $F = 175/09$ و $P < 0.009$) به معادله رگرسیون اضافه شد و به‌طور معناداری ۴٪ به توان پیش‌بینی معادله اضافه کرد. در گام سوم نیز معادله رگرسیون اضافه شد. در کل، متغیرهای دوری‌گزینی، کمال‌گرایی معنوی / مذهبی و الگوی ارتباطی کل در مجموع توانستند ۵۶٪ از واریانس بی‌ثباتی ازدواج را به‌طور معناداری پیش‌بینی کنند ($R^2 = 0.56$ و $P < 0.05$). با این حال، متغیرهای همدم‌طلبی و زیرمقیاس‌های الگوی ارتباطی وارد معادله رگرسیون نشدند؛ زیرا قدرت پیش‌بینی متغیر ملاک (یعنی بی‌ثباتی ازدواج) را نداشتند.

همان‌طور که در جدول ۲ ملاحظه می‌شود، بین همدم‌طلبی، کمال‌گرایی معنوی / مذهبی و الگوی ارتباطی با بی‌ثباتی ازدواج رابطه منفی و معنادار و بین دوری‌گزینی با بی‌ثباتی ازدواج رابطه مثبت و معنادار وجود داشت. سایر همبستگی‌ها بین متغیرهای پژوهش نیز در جدول ۲ آمده است. همان‌طور که در توضیحات ابزار مطرح شد، در متغیر الگوی ارتباطی چنانچه نمره اکتسابی بالاتر از میانگین باشد، نشان‌دهنده عملکرد نامناسب و چنانچه نمره اکتسابی پایین باشد، نشان‌دهنده عملکرد مناسب است. در این ابزار نمره کل و نمره عامل سازنده متقابل مثبت بود؛ اما دو عامل دیگر نمراتی منفی و معکوس داشتند. همچنین، تمامی همبستگی‌ها در سطح ۰/۰۵ معنادار بود.

نتایج رگرسیون گام‌به‌گام در جدول ۳ نشان داده شده است. همان‌گونه که در جدول ملاحظه می‌شود، در گام اول، متغیر دوری‌گزینی به‌تنهایی ۵۱٪ از واریانس متغیر بی‌ثباتی

جدول ۳) نتایج رگرسیون گام‌به‌گام بی‌ثباتی ازدواج بر اساس متغیرهای پیش‌بین

گام	متغیرهای پیش‌بین	ضریب استاندارد بتا	آماره t	R	R ²	آماره F	سطح معناداری
گام ۱	دوری‌گزینی	۰/۷۱	۲۱/۰۹	۰/۵۳	۰/۵۱	۴۴۵/۰۹	۰/۰۰۹
گام ۲	دوری‌گزینی	۰/۶۳	۱۷/۸۱	۰/۵۷	۰/۵۵	۲۵۵/۹۸	۰/۰۰۹
	کمال‌گرایی معنوی/ مذهبی	-۰/۲۰	-۵/۷۳				۰/۰۱۴
گام ۳	دوری‌گزینی	۰/۶۲	۱۷/۰۷	۰/۵۸	۰/۵۶	۱۷۵/۰۹	۰/۰۰۹
	کمال‌گرایی معنوی/ مذهبی	-۰/۲۰	-۵/۹۷				۰/۰۱۵
	الگوی ارتباطی	-۰/۱۱	-۳/۳۵				۰/۰۱۳

بحث و نتیجه‌گیری

که در ابتدای امر مقابله مذهبی منفی بیشتری گزارش کرده‌اند، در ابتدا در عشق زناشویی کمتر بوده‌اند اما در طول زمان افزایش عشق را نشان داده‌اند (۲۸). همچنین، همسو با نتیجه مطالعه حاضر یافته پژوهش کوئینگ^۳ نشان داده است که داشتن گرایش معنوی با تاب‌آوری و چالش‌پذیری بیشتر فرد در زندگی همراه است (۲۹).

در تبیین نتیجه فوق می‌توان گفت تلاش در جهت کامل شدن بر حسب معیارها و باورهای معنوی/ مذهبی برای فرد و زندگی دستاوردهای شخصی فراوانی از قبیل امیدواری به زندگی و آینده، نشاط و سرزندگی روزمره، شادمانی در فعالیت‌ها و کارهای شخصی و اجتماعی، احساس ارزشمندی، تعالی، احترام، حرمت، احساس هدفدار بودن و معنادار بودن در پی دارد. کمال‌گرایی معنوی/ مذهبی در هر سطح و اندازه‌ای که برای فرد محقق شده باشد، از طریق القای ویژگی‌ها و حالات مثبت روان‌شناختی می‌تواند به افزایش سلامت روانی فرد کمک کند و زمانی که فرد از تعادل روانی و هیجانات مثبت برخوردار گردد، این حالات مثبت روانی از زندگی فردی به زندگی زناشویی منتقل می‌شود و می‌تواند در روابط زناشویی به‌عنوان عاملی مؤثر در سازگاری، رضایت‌مندی و عاملی مهم در پایداری و ثبات زناشویی عمل کند. کمال‌گرایی معنوی/ مذهبی نه تنها زمینه را برای تجربه‌هایی که به زندگی معنا، ارزش و هدف می‌دهند و بین انسان با خود، خدا و دیگران رابطه‌ای متعالی برقرار می‌سازند، فراهم می‌کند؛ بلکه با تحقق کمالات معنوی در زوجین، به زندگی مشترک و روابط و تعاملات آنان معنا و ارزش متعالی می‌دهد. بر این اساس می‌توان این احتمال را مطرح کرد که کمال‌گرایی معنوی/ مذهبی از طریق تقویت سلامت و گرایش‌های معنوی نقش مؤثری در روابط بین‌فردی و زندگی زناشویی دارد و می‌تواند به ثبات و پایداری ازدواج کمک کند (۹-۱۲).

این پژوهش با هدف بررسی نقش پیش‌بینی‌کنندگی کمال‌گرایی معنوی/ مذهبی، الگوی ارتباطی و همدم‌طلبی/ دوری‌گزینی با بی‌ثباتی ازدواج زوجین انجام شد. نخستین یافته مطالعه حاضر نشان داد که کمال‌گرایی معنوی/ مذهبی با بی‌ثباتی ازدواج همبستگی منفی و معناداری داشت. در زمینه تأثیر کمال‌گرایی معنوی/ مذهبی بر ثبات زناشویی مطالعات بسیار اندکی صورت گرفته است؛ از این‌رو، در بخش مقایسه این یافته از مطالعه حاضر با مطالعات پیشین به آن دسته از مطالعات استناد شد که سازه‌های مذهبی/ معنوی را با زندگی زناشویی و ازدواج بررسی کرده‌اند. در پژوهش لی^۱ و همکاران که به مطالعه رضایت و پایداری زناشویی با توجه به سبک مقابله مذهبی پرداخته شد، نتایج نشان داد که رضایت و پایداری زناشویی زمانی بالاتر بود که هر دو همسر سطوح بالای مقابله مذهبی مثبت و سطوح پایین مقابله مذهبی منفی را گزارش کرده‌اند (۸).

جنکینز^۲ و همکاران در مطالعه خود به بررسی پایداری و عشق‌ورزی در زندگی زناشویی با توجه به مقابله مذهبی در میان زوجین سیاه‌پوست پرداخته‌اند. در این مطالعه که ۱۶۱ زوج بررسی شدند، یافته‌ها همسو با نتیجه مطالعه حاضر نشان داد شوهرانی که در ابتدای امر مقابله مذهبی مثبت‌تری گزارش کرده‌اند، در طول زمان عشق زناشویی نسبتاً بالا و پایداری از خود نشان داده‌اند؛ درحالی‌که کسانی که مقابله مذهبی مثبت کمتری گزارش کرده‌اند، در ابتدا عشق کمتری گزارش کرده‌اند، در ابتدا در عشق زناشویی با توجه به مقابله مذهبی منفی نشان داده‌اند. همسرانی که در ابتدای امر مقابله مذهبی منفی کمتری گزارش کرده‌اند، در ابتدا در عشق زناشویی بالاتر بوده‌اند، اما با گذشت زمان کاهش یافته‌اند، درحالی‌که کسانی

^۱) Lai

^۲) Jenkins

^۳) Koenig

یافته دیگر مطالعه حاضر نشان داد که الگوی ارتباطی با بی‌ثباتی ازدواج همبستگی منفی و معناداری داشت. گیرما - شیفاو^۱ که در مطالعه خود به بررسی نقش الگوی ارتباطی بر تعارض و رضایت از زندگی زناشویی پرداخته، دریافته است که ارتباطات زناشویی رابطه بین حل تعارض زناشویی و رضایت زناشویی را تعدیل می‌کند. همچنین، پارک^۲ و همکاران همسو با یافته فوق دریافته‌اند که بین الگوی ارتباطی زوجین با ادراک حمایت و کیفیت رابطه جنسی و تعهد به همسر رابطه معناداری وجود دارد (۱۴).

نتایج مطالعه شروت^۳ و همکاران که نقش الگوی ارتباطی را در زندگی زناشویی بررسی کرده‌اند، نشان می‌دهد که زوج‌هایی که معمولاً از الگوهای تقاضا/کناره‌گیری یا اجتناب متقابل بیشتر استفاده می‌کردند، میزان اینترلوکین-۶^۴ پایه بالاتر، بهبود زخم کندتر، احساسات منفی بیشتر، احساسات مثبت کمتر و ارزیابی‌های بحث ضعیف‌تر داشتند. درمقابل، زوج‌هایی که الگوهای سازنده متقابل بیشتری داشتند، ارزیابی‌های گفت‌وگوی مطلوب‌تری را نیز گزارش کردند. علاوه‌براین، الگوهای منفی بیشتر و کمتر مثبت زوج‌ها اثرات رفتاری و ثبات زناشویی را تحت تأثیر قرار می‌داد. در مجموع، این مطالعه همسو با یافته حاضر نشان داد الگوهای ارتباطی معمولی زوج‌ها - از جمله اینکه چقدر از تقاضا/کناره‌گیری، اجتناب متقابل و الگوهای سازنده متقابل استفاده می‌کنند - ممکن است واکنش‌های همسران را به بحث‌های زناشویی متأثر سازد و تأثیر بیولوژیکی، عاطفی و رابطه‌ای را تقویت کند (۱۵).

در تبیین نقش الگوهای ارتباطی همسران با بی‌ثباتی ازدواج می‌توان بیان کرد که ارتباطات سالم و مؤثر از توانایی افراد در توضیح و تصریح نیازها، خواسته‌ها و تمایلات و نیز توانایی توجه‌کردن به دیگری و دعوت‌کردن از وی برای روشن‌سازی مطالب و موقعیت‌ها که از طریق تبادلات کلامی مستقیم و صریح حاصل می‌شود، نشئت می‌گیرد. ارتباط کارآمد و سالم پایه‌های زندگی زناشویی را تقویت می‌کند. بدون ارتباط سالم و سازنده، ایجاد رابطه تسهیلی که می‌تواند تغییراتی در ارزش‌ها، نگرش‌ها، احساسات، دانش، باورها و در نهایت عادات ایجاد کند، غیرممکن است. ارتباط خوب می‌تواند رابطه‌ها را بهبود بخشد و اعتماد و حمایت را در بین

زوجین افزایش دهد. ارتباطات ناکارآمد نیز می‌تواند پیوندها را تضعیف کند. از این‌رو، چگونگی برقراری ارتباط زوج‌ها با یکدیگر، تداوم و زوال ازدواج را رقم می‌زند و زوج‌های متعهد همواره مراقب کیفیت روابط زناشویی و تلاش برای بهبود آن هستند. با وجود مشکلاتی که زوج‌ها ممکن است داشته باشند، همسرانی که قادرند ارتباط واضحی با یکدیگر برقرار کنند، بخت بیشتری برای غلبه بر مشکلات و ماندن در زندگی زناشویی دارند. ارتباط مؤثر حتی در دشوارترین موقعیت‌ها می‌تواند ازدواج را پایدار نگاه دارد و از این‌رو می‌توان استدلال نمود که مهم‌ترین رکن هر ازدواج موفق و پایدار، توانایی زوج‌ها برای برقراری ارتباط سالم و سازنده با یکدیگر است (۱۳، ۱۴، ۱۶).

آخرین یافته مطالعه نشان داد که بین همدم‌طلبی با بی‌ثباتی ازدواج رابطه منفی و معنادار و بین دوری‌گزینی با بی‌ثباتی ازدواج رابطه مثبت و معنادار وجود داشت. در این زمینه مهدویان‌فرد و همکاران نشان داده‌اند که همبستگی مثبت و معناداری بین دوری‌گزینی و همبستگی منفی و معنادار بین همدم‌طلبی همسران با افزایش مشکلات زناشویی وجود دارد (۱۸). عباس‌زاده و همکاران نیز نشان داده‌اند که بین همدم‌طلبی/ دوری‌گزینی با دلزدگی در زندگی زناشویی زنان ناباور رابطه معناداری وجود دارد و مداخله به شیوه طرح‌واره‌درمانی منجر به کاهش مشکلات این زوجین شده است (۲۷).

فرمانی شهرضا و همکاران نیز همسو با یافته فوق دریافته‌اند که متغیر همدم‌طلبی با الگوی ارتباطی سازنده و صمیمیت زناشویی در کارکنان متأهل دانشگاه خوارزمی رابطه دارد (۱۹). در تبیین این یافته می‌توان بیان کرد که ثبات یا بی‌ثباتی زندگی زناشویی می‌تواند تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار گیرد و تعاملات رفتاری منفی و ابراز عواطف منفی از جمله عواملی هستند که به ارتباطات زناشویی آسیب وارد می‌کند. زمانی که هر یک از زوجین قادر به برقراری رابطه صمیمی با شریک زندگی نباشند، به مرور زمان مشکلات زندگی زناشویی موجب ایجاد کشمکش و فاصله‌گیری روانی هر یک از زوجین می‌شود. همسری که همدم‌طلبی بالایی دارد، به هنگام رویارویی با مشکلات زناشویی به دنبال افزایش روابط سالم زناشویی است. هنگام بروز مشکلات در زندگی زناشویی افراد همدم‌طلب تمایل دارند که افکار و احساسات خود را با همسر به اشتراک بگذارند و در نقطه مقابل همسر دوری‌گزین به دنبال داشتن فاصله فیزیکی و احساسی از

^۱) Girma-Shifaw

^۲) Park

^۳) Shروت

^۴) interleukin-6

زناشویی از قبیل دلبستگی به خدا، مقابله مذهبی و سبک‌های عشق‌ورزی را مطالعه کنند. برای تعمیم‌پذیری بیشتر نتایج نیز پژوهشگران چنین پژوهش‌هایی را در سایر شهرها و برای سایر قشرهای زوجین اعم از شاغل و خانه‌دار، میانسال و جوان تکرار کنند تا شواهدی از روابط به‌دست‌آمده فراهم شود؛ زیرا ثبات یا بی‌ثباتی ازدواج فارغ از مسائل فرهنگی و تفاوت‌های قومیتی و نژادی می‌تواند در تمامی فرهنگ‌ها وجود داشته باشد و شناسایی عوامل مؤثر بر این پایداری زناشویی در سایر فرهنگ‌ها و رشته‌ها و دانشکده‌ها نیز اهمیت بالایی دارد. همچنین، پیشنهاد می‌شود جهت افزایش ثبات زناشویی در زندگی زوجین، کارگاه‌هایی در زمینه افزایش مهارت‌های معنوی و الگوهای ارتباطی برگزار گردد.

قدردانی

نویسندگان مقاله از تمامی افراد شرکت‌کننده در پژوهش و همچنین، از مسئولان خوابگاه‌های دانشجویی دانشگاه تهران جهت پشتیبانی و همکاری در طول دوره اجرای پژوهش تقدیر و تشکر می‌نمایند.

ملاحظات اخلاقی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، مرکز توانبخشی بهروان شهر زاهدان این پژوهش را عطف به نامه شماره ۴۳/ب/۱۴۰۲ در تاریخ ۱۳/۰۳/۱۴۰۲ بررسی کرده و آن را مطابق با اصول اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی تشخیص داده است.

حامی مالی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، این پژوهش حامی مالی نداشته و با هزینه شخصی مؤلف اول صورت گرفته است.

تضاد منافع

مؤلفان مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی درباره این پژوهش گزارش نکرده‌اند.

مشارکت مؤلفان

تنظیم و نگارش بخش روش کار: مؤلف اول؛ طراحی عنوان و نظارت بر اجرای آن و نیز نگارش چکیده و ویرایش نهایی مقاله: مؤلف دوم؛ تجزیه و تحلیل داده‌ها: مؤلفان سوم تا پنجم؛

شریک خود است. این افراد از آنجایی که تمایل دارند به خود متکی باشند، به هنگام مواجهه با موقعیت‌های فشارزا در روابط زناشویی، با سخت کار کردن و فعالیت خارج از روابط زن و شوهری، قادر به مدیریت صحیح رابطه نیستند و در نتیجه تمایل دارند به‌طور ناگهانی به رابطه پایان دهند. درواقع، همدم‌طلب بودن هر یک از زوجین موجب ایجاد احساس مثبت در زندگی می‌شود و زمینه یکنواختی را که منجر به خستگی و روابط پرتنش می‌شود، کاهش می‌دهد و از آنجایی که افراد همدم‌طلب از نظر احساسی بازتر هستند و احساسات و افکار خود را راحت‌تر بیان می‌کنند، در هنگام مواجهه با رخدادهای تنش‌زای زندگی زناشویی، با بیان احساسات خود و مطرح کردن مشکل با شریک زندگی خود، می‌توانند به پایداری و بهبود زندگی زناشویی کمک کنند (۱۸، ۱۹).

محدودیت‌های پژوهش

اصلی‌ترین مشکلات موجود بر سر راه این پژوهش نبود منابع داخلی و پژوهش‌های مرتبط با کمال‌گرایی معنوی/ مذهبی و همدم‌طلبی/ دوری‌گزینی بود؛ از این رو پژوهشگران زمان، هزینه و انرژی بسیاری صرف جست‌وجوی اینترنتی و تدوین مقاله کردند. از دیگر محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به نمونه پژوهش اشاره کرد که شامل دانشجویان متأهل ساکن در خوابگاه‌های متأهلی دانشگاه تهران بود. با اذعان به این امر که جمعیت مطالعه‌شده تحصیل کرده بودند، لازم است در تعمیم نتایج به سایر جوامع احتیاط شود. محدودیت دیگر، روش پژوهش بود که از نوع مطالعات همبستگی بود و نمی‌توان از نتایج پژوهش حاضر استنباط علت و معلولی داشت. علاوه بر این، در این مطالعه بررسی نشد که دانشجویان شرکت‌کننده در پژوهش از کدام شهرستان‌ها بودند و اینکه آیا فامیل یا بستگانی در شهر محل تحصیل داشتند یا خیر و شبکه حمایتی آنان تنها محدود به همسرشان بود.

پیشنهاد‌های پژوهش

با توجه به این امر که ممکن است آزمودنی‌ها در هنگام پاسخ‌دهی به پرسش‌نامه، سوگیرانه عمل کنند و خود را به‌صورت مثبت یا منفی گزارش کنند، پیشنهاد می‌گردد به‌منظور اطمینان بیشتر از نتایج به‌دست‌آمده، علاوه بر پرسش‌نامه از سایر روش‌های گردآوری اطلاعات از قبیل مصاحبه استفاده شود. همچنین پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی محققان سایر متغیرهای اثرگذار در بافت خانواده و روابط

12. Besharat MA, Khavasi R, Hamidi K, Rajae M. Prediction of couple's adjustment according to spiritual/religious perfectionism and spiritual health. *Iranian Journal of Family Psychology*. 2021;6(2):3-14. (Full Text in Persian)

13. Susanto DF, van't Noordende AT, Septian ER, van Brakel WH, Peters RM, Irwanto I. The influence of leprosy and other disabilities on marital relationships and sexual health among married women in Indonesia: a qualitative study into experiences and coping. *Leprosy Review*. 2023;94(1):19-36.

14. Park HG, Suk HW, Cheon JE, Kim Y-H. Darling, come lay with me or talk with me: Perceived mattering and the complementary association between sex and communication within marital relationships. *The Journal of Sex Research*. 2023;60(3):336-48.

15. Shrouf MR, Renna ME, Madison AA, Malarkey WB, Kiecolt-Glaser JK. Marital negativity's festering wounds: The emotional, immunological, and relational toll of couples' negative communication patterns. *Psychoneuroendocrinology*. 2023;149:105989.

16. Basri B, Anom E. Communication Patterns of the Head of Religious Affairs Office (KUA) in Reducing the Divorce Rate. *Ilomata International Journal of Social Science*. 2023;4(1):65-73.

17. Nezami M, Amirimajd M, Ghamari M, Asadi M. A conceptual model for stable satisfied marriage among couple applying for adoption. *Journal of Applied Family Therapy*. 2023;4(1):34-63. (Full Text in Persian)

18. Mahdavianfard R, Asghari Ebrahim Abad MJ, Ghanaat Bajgirani S. The prediction of marital burnout through pursuing and Distancing in married female students. *Research In Clinical Psychology and Counseling*. 2014;4(2):122-37. (Full Text in Persian)

19. FarmaniShahreza S, Rasouli M, Ghaedniy Jahromi A. The relationship between marital intimacy, communication patterns, and pursuing-distancing behavior of married personnel of Kharazmi University. *Family Counseling and Psychotherapy*. 2014;4(3):447-73. (Full Text in Persian)

20. Chiang Y-L, Park H. Three decades of gender and education differentials in attitudes toward divorce in Taiwan, 1985–2015. *Asian Population Studies*. 2023;19(1):22-39.

21. Berdi-Khoje A, Jahangiri A, Mafakheri A. Comparing the Effectiveness of Combined Therapy (Emotional Focused Couple & Reality Therapy) with Schema Therapy on Marital Satisfaction in Heterogeneous and Conflicting Couples: A Single Case Study. *Community Health Journal*. 2023;17(2):1-12. (Full Text in Persian)

22. Tabachnick BG, Fidell LS, Ullman JB. *Using multivariate statistics*: pearson Boston, MA; 2007.

23. Edwards JN, Johnson DR, Booth A. *Coming apart*:

نگارش مقدمه و بیان مسئله پژوهش: مؤلفان ششم و هفتم و گردآوری اطلاعات: مؤلفان هفتم و هشتم.

References

1. Caudillo ML, Lee J. Local violence and transitions to marriage and cohabitation in Mexico. *Journal of Marriage and Family*. 2023;85(2):345-69.

2. Hao L. The power of family: The impact of family culture on marriage stability in China. *Chinese journal of sociology*. 2022;8(1):79-103.

3. Justina IR, Abubakar A, Thomas OA. Effect of marital counselling on marital stability among married couples in Niger State, Nigeria. *Asian Basic and Applied Research Journal*. 2022;4(1):352-61.

4. Sanati M, Abdkhodaei MS, Talebian SJ. Investigating the Mediating Role of Resilience in the Relationship between Religious Coping Strategies and Marital Satisfaction in Married Women in Mashhad. 2023. (Full Text in Persian)

5. Omeje JC, Ugwu BL, Ogidi CI. Influence of Marital Communication on Family Stability of Married Teachers in Nsukka Education Zone. *Educational Research and Reviews*. 2022;17(3):103-8.

6. van den Broek B, Rijnen S, Stiekema A, Van Heugten C, Bus B. Factors related to the quality and stability of partner relationships after traumatic brain injury: a systematic literature review. *Archives of physical medicine and rehabilitation*. 2022;103(11):2219-31. e9.

7. The Holy Quran. Translated by: Hossein Ansarian. Tehran: Dar al-Quran al-Karim.

8. Lai GJ, Tan K, Tan M, Cheong G, Cheng C, Mathew M. Dyadic positive and negative religious coping among older Singaporean couples and marital satisfaction. *Journal of Family Psychology*. 2023;37(2):268.

9. Besharat M, Ebrahimnejad Moghadam S, Naghsh Z. The moderating role of cognitive emotion regulation strategies in relation between spiritual/religious perfectionism with mental health indices and depression/anxiety symptoms. *Journal of Psychological Science*. 2022;21(118):1913-28. (Full Text in Persian)

10. Emami SS, Khavasi R. The mediating role of spiritual health and ego-strength on the relationship between spiritual/religious perfectionism and mental health. *Cultural Psychology*. 2021;5(1):138-65. (Full Text in Persian)

11. Soltani F, Besharat MA, Farahani H. Predicting marital satisfaction based on dimensions of perfectionism and spiritual/religious perfectionism. *Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal (RRJ)*. 2023;12(9):1-10. (Full Text in Persian)

A prognostic instrument of marital breakup. *Family Relations*. 1987;168-70.

24. Norouzi A, Monirpour N, Mirzahoseini H. Marriage Stability Based on the Quality of Parental Relationship and Attachment: The Mediating Role of Narcissism, Alienation and Experience of Usness. *Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal (RRJ)*. 2022;11(5): 183-96. (Full Text in Persian)

25. Sullaway M, Christensen A. Assessment of dysfunctional interaction patterns in couples. *Journal of Marriage and the Family*. 1983;653-60.

26. Moghadasali S, Mirhashemi M, Bagheri N. The role communication patterns and identity styles on prediction marital satisfaction: a discriminational study. *Quarterly of Applied Psychology*, 15(1):141. 2021;168:2. (Full Text in Persian)

27. Abbaszadeh A, Khajevand Khoshli A, Asadi J. The effectiveness of Schema Therapy on co-choice-avoidance and marital boredom in infertile women. *Journal of Adolescent and Youth Psychological Studies*. 2023;4(1):80-9. (Full Text in Persian)

28. Jenkins AI, Fredman SJ, Le Y, Mogle JA, McHale SM. Religious coping and gender moderate trajectories of marital love among Black couples. *Family process*. 2022;61(1):312-25.

29. Koenig HG. "Spiritual readiness" in the US military: a neglected component of warrior readiness. *Journal of Religion and Health*. 2023;62(3):1561-77